

HIILINEUTRAALI KIRKKO 2030

Kirkon ilmasto-ohjelma

- Kirkon ilmasto-ohjelma julkaistiin keväällä 2008
- Sen teemoina ovat kiitollisuus, kunnioitus ja kohtuus
- Ohjelma sisältää teologisen, eettisen ja käytännöllisen tason
- Siinä kerrotaan, miten ja miksi kirkon tulee täyttää oma paikkansa talkoissa ilmastomuutoksen hillitsemiseksi
- Se antaa seurakunnille, kirkon jäsenille sekä kirkon hallinnolle ja palvelujärjestöille selkeitä suosituksia siitä, miten ilmasto voidaan suojella
- Kiitollisuus Luojan lahjoja kohtaan herättää kunnioituksen ja pyrkimyksen kohtuuteen

Hiilineutraali kirkko 2030

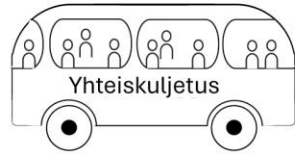
- Määrittelemme hiilineutraalisuustavoitteen niin, että kasvihuonekaasupäästöjä on vähennetty 80 % vuoden 2019 tasosta ja loput 20 % kompensoidaan
- Strategian toimeenpanon tueksi asetettiin tarkempia osatavoitteita ja suosituksia
- Kirkkohallitus tilasi lokakuussa 2023 tiekartan päivittämisen asiantuntijatyönä Suomen ympäristökeskukselta
- Kirkon toiminnassa ilmastopäästöjä tulee muun muassa kiinteistöjen lämmittämisestä, sähkönkulutuksesta, liikkumisesta ja hankinnoista
- Käytännössä ilmastotyössä pääpaino on kiinteistöjen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä

Hiilineutraali kirkko 2030

Vihreät riparit

7. Vie tavoitteet ja toimenpiteet seurakuntasi päätöksentekoon

• Seuraa tavoitteiden edistymistä

Metsäkirkko

2. Tehosta energian ja materiaalien käyttöä

- Käytä talotekniikan neuvontapalveluita
- Hyödynnä älytekniikkaa ja automaatiota
- Vaihda vähemmän kuluttaviin ratkaisuihin
- Kunnosta, korjaa, huolla ja mittaa

4. Hanki seurakunnalle ympäristödiplomi

- Mittaroi, kehitä ja seuraa aktiivisesti ympäristötyötä

KASVISRUOKAA!

Miten toimisi seurakuntien hiilinelupankki?

Haluun auttaa hädänalasia

Miten kirkkoa voisi korjata fiksumusti?

Kävelen kerhoon

6. Ota hiilitase ja luonnon monimuotoisuus metsäsuunnitelmaan

1. Luovu fossiilienergiasta

Tilalle fossiiliton sähkö, maalämpö, lämpöpumput, aurinkopaneelit, biopolttoaineet

3. Luovu vähällä käytöllä olevista rakennuksista

- Tilat tehokäyttöön
- Suunnittele mitä säilytät, kehität ja vuokraat
- Vaali kulttuuriperintöä

5. Kanna vastuuta, hanki kestävästi

- Toimi kestävästä kehityksen ja oikeudenmukaisen siirtymän puolesta kotimaassa ja maailmalla
- Hanki vain välttämätöntä
- Käytä vähäpäästöistä, kierrätettyä, uusiutuvaa

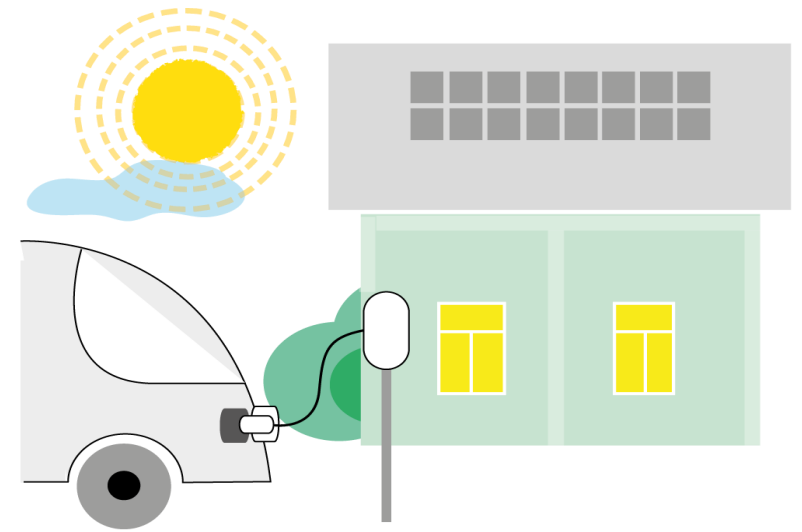
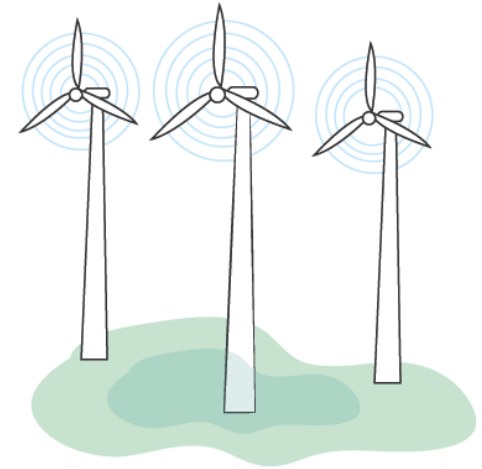
Ei avohakkuita, kiitos!

Kirkon ilmasto-ohjelma: kiitollisuus, kunnioitus ja kohtuus

Kahvio

1. Luovu fossiilienergiasta

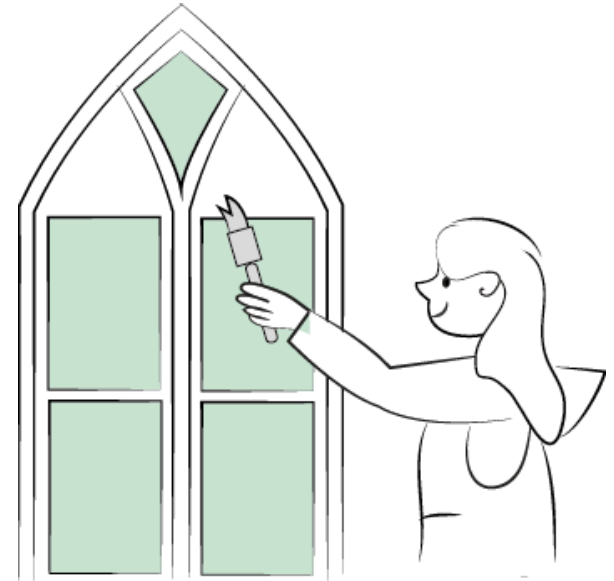
- Tilalle fossiiliton sähkö, maalämpö, lämpöpumput, aurinkopaneelit, biopolttoaineet
- Kilpailuta sähkö uusiutuvilla energialähteillä tuotetuksi tai tuota itse sähköä esim. aurinkopaneeleilla
- Vaihda öljylämmitys esim. maalämpöön tai maaöljy biopohjaiseen
- Osta koneisiin ja laitteisiin sekä krematorioihin biopohjaisia polttoaineita
- Käytä joukkoliikennettä
- Muista lain vaatimat sähköauton latauspisteet kiinteistöille!

2. Tehosta energian ja materiaalien käyttöä

- Käytä talotekniikan neuvontapalveluita
- Hyödynnä älytekniikkaa ja automaatiota
- Vaihda vähemmän kuluttaviin ratkaisuihin
- Kunnosta, korjaa, huolla ja mittaa

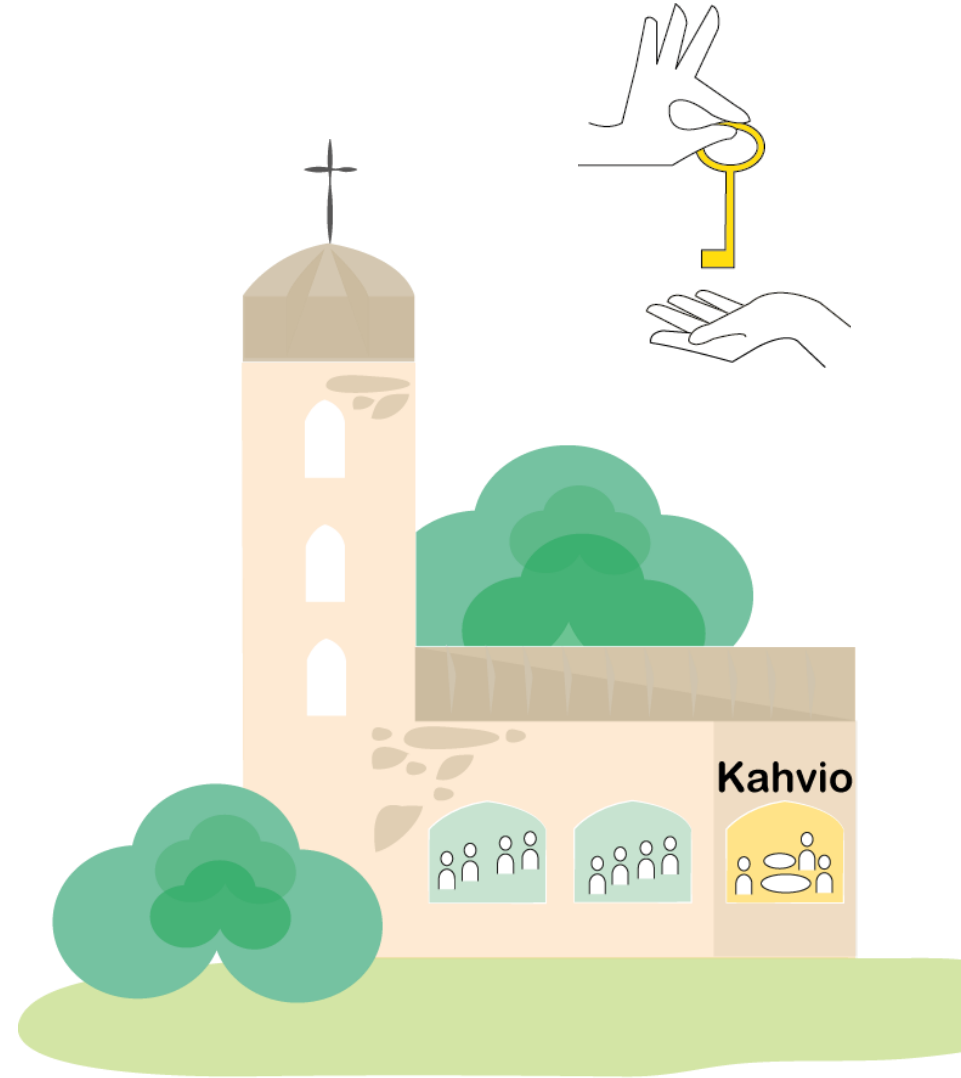
Jari Poutiainen kertoo lisää

3. Luovu vähällä käytöllä olevista rakennuksista

- Tilat tehokäyttöön
- Suunnittele, mitä säilytät, kehität ja vuokraat
- Vaali kulttuuriperintöä

Jari Poutiainen kertoo lisää

4. Hanki seurakunnalle ympäristödiplomi

- Mittaroi, kehitä ja seuraa aktiivisesti ympäristötyötä
- Kirkon oma ympäristöjärjestelmä huomio kaikki seurakuntatyön toiminnot ripareista jumalanpalvelukseen ja hautaustoimesta kestäviin sijoituksiin
- Luo selkeät, mitattavat tavoitteet, seuraa niitä vähintään vuositasolla ja raportoi ja viesti tuloksista

5. Kanna vastuuta, hanki kestävästi

- Toimi kestävän kehityksen ja oikeudenmukaisen siirtymän puolesta kotimaassa ja maailmalla
- Hanki vain välttämätöntä
  - Osta vastuullisesti eli pyri välttämään turhaa ostamista ja keskity vain välttämättömiin hankintoihin
  - Tee pitkäjänteisiä ja harkittuja valintoja
  - Painota vähähiilisiä hankintoja ja kannusta myös markkinoita kohti vähähiilisiä vaihtoehtoja ja laajempaa ympäristövastuuta
- Käytä vähäpäästöistä, kierrätettyä, uusiutuvaa
  - Hanki energiatehokkaita laitteita
  - Hanki ekologisia toimistokalusteita ja kierrätetystä materiaalista valmistettuja toimistotarvikkeita
  - Suosi kasvispainotteisuutta ruokapalveluissa

6. Ota hiilitase ja luonnon monimuotoisuus metsäsuunnitelmaan

- Metsänhoidon- ja käytön tavoitteet on tärkeää huomioida jo metsäsuunnitelmaa laadittaessa – siksi toiveet pitää kertoa kun suunnitelma tilataan
- Ilmasto kiittää kun metsän hiilivarastoa kasvatetaan – sitä voi kasvattaa esim. vähentämällä hakkuita, pidentämällä metsän kiertoaikaa ja siirtymällä jatkuvaan kasvatukseen erityisesti turvepohjaisissa metsissä
- Metsän monimuotoisuutta voi lisätä esim. lisäämällä lahopuun määrää metsässä, suosimalla sekametsiä ja eri-ikäisrakenteisia metsiä ja suojelemalla metsää

7. Vie tavoitteet ja toimenpiteet seurakuntasi päätöksentekoon

- Hyväksytä tavoitteet luottamuselimissä ja raportoi edistymisestä vähintään vuosittain
- Laske vuosittain seurakuntatalouden hiilijalanjälki Kirkon päästölaskurilla ja pienennä sitä Hiilineutraali kirkko 2030 –strategian mukaisesti
- Varmista, että jokainen työntekijä tuntee tiekartan ja oman osuutensa sen toteuttamisessa
- Viesti päästövähennystyöstä seurakuntalaisille ja ota alueen asukkaat mukaan ilmastotyöhön
- Suomen ev.lut. kirkko ja työhön sitoutuneet seurakunnat pyrkivät hiilineutraaleiksi vuoteen 2030 mennessä -> tiekartan avulla säästetään ilmastoa ja luomakuntaa

Ajatuksia tiekartasta

- Ehdotukset ovat luonteeltaan yleisiä suosituksia
- Seurakunnissa arvioitava realistiset ja kustannustehokkaimmat toimet, sitouduttava niihin ja seurattava niiden toteutumista
- Kirkon ympäristödiplomi tarjoaa työkalun säännöllisesti seurata tiekartalla vaadittavien toimien toteutumista ja nostaa toimien kunnianhimon tasoa
- Vielä toistaiseksi kirkon kokonaispäästöt ovat olleet kasvussa, vaikkakin kasvu on hidastunut; koronavuonna 2020 päästöt väliaikaisesti laskivat
- Tiedolla johtaminen on tärkeää muutosprosessissa

Ajatuksia tiekartasta

- Päästövähennyspotentiaali 2019 – 2030 tiekartan toimilla ja ennusteilla on -41 %
- Jos mukaan lasketaan vain kirkon oman toiminnan suorat päästöt + ostoenergia, potentiaali on -77 %
- 80 % vähennystavoite 2019 => 2030 on erittäin kunnianhimoinen, mutta ei mahdoton!
- Tärkeimmät toimet päästövähennyksissä:

1) Luovutaan tarpeettomista rakennuksista

2) Hankitaan vain välttämätöntä

3) Siirrytään kaikessa energiankäytössä uusiutuvaan

Kiitos!